

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammatinvalinnanohjauksesta annettua lakia niin, että laissa todettaisiin ammatinvalinnanohjausviranomaisen mahdollisuus tarvittaessa osoittaa ohjattava terveydellisiin ja muihin tutkimuksiin ja selvityksiin ja laajennettaisiin mahdollisuus käyttää valtionavun piirissä olevia erityisohjauslaitoksia myös muiden kuin vajaatyökykyisten kohdalla suoritettaviin tutkimuk-

siin ja ohjaustoimenpiteisiin. Kaikkien ammatinvalinnanohjaukseen liittyvien tukitoimenpiteiden korvausten perusteista päättäisi valtioneuvosto lakiin lisättäväksi ehdotetun valtuussäännöksen nojalla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain (43/60) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa edellytetään, että ammatinvalinnanohjausta hoitava viranomainen auttaa ohjattavaa selvittämään soveltuvuutensa ja muut henkilökohtaiset edellytyksensä eri työaloilla. Tässä tarkoituksessa tarvitaan muun muassa tietoja asiakkaiden terveydentilasta, mahdollisista rakenteellisista heikkouksista, pitkäaikaissairauksista ja vammoista sekä näiden aiheuttamista toiminnallisista rajoituksista. Mikäli asiakkaasta ei ole käytettävissä lääketieteellisiä tutkimustietoja, ne joudutaan hankkimaan. Usein tarvitaan lisäksi täydentäviä työ- ja koulutuskokeiluja.

Lain 2 §:n 2 momentin nojalla ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on oikeus tarvittaessa osoittaa invalidi tai muu vajaatyökykyinen ohjattava työvoima-asioita hoitavan ministeriön määräämän laitoksen tutkittavaksi ja ohjattavaksi. Tällaisia valtion-

avun piirissä olevia laitoksia ovat Invalidisäätiö, Kuntoutussäätiön Malminkartanon kuntoutuskeskus ja Reumasäätiön sairaala.

Lain 1 §:n 5 momentin mukaan ammatinvalinnanohjaus on ohjattaville maksutonta ja 2 §:n 3 momentin mukaan vajaatyökykyiselle korvataan tutkimukseen ja ohjaukseen osallistumisesta aiheutuvat matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset.

Lain 11 §:n 2 momentin (395/89) mukaan ohjattavalle tämän lain nojalla maksettavien korvausten perusteet määrää valtioneuvosto.

Koska ei ole tarkoituksenmukaista, että ainoastaan vajaatyökykyisiä voidaan osoittaa edellä mainittuihin laitoksiin, ehdotetaan, että osoitusmahdollisuus koskisi kaikkia ammatinvalinnanohjauksen asiakkaita. Ehdotettu muutos on tarpeen muun muassa niitä poikkeuksellisia tilanteita varten, jolloin asiakkaalla ei ole todennettua vajaatyökykyisyyttä, mutta laitoksen asiantuntemusta tarvitaan asiakkaan ilmoittamien rajoitusten vuoksi. Nykyisen lain 2 §:n 2 momentista, mitä vastaava lainkohta

esityksen mukaan tulisi 3 momentiksi, ehdotetaan tämän johdosta poistettavaksi siinä oleva soveltamisrajoitus invalideihin tai muihin vajaatyökykyisiin.

Ammatinvalinnanohjauksesta annettu laki tuntee ainoastaan vajaatyökykyisille maksettavat matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset, jotka aiheutuvat tutkimukseen ja ohjaukseen osallistumisesta. Ammatinvalinnanohjauksesta annetun asetuksen (632/64) 14 §:ssä todetaan kuitenkin, että ammatinvalinnanohjausviranomaiset voivat hankkia ohjattavista erilaisia lausuntoja ja ohjaustyössä tarvittavia selvityksiä valtion tulo- ja menoarviossa olevien määrärahojen puitteissa. Tämän säännöksen nojalla kunkin vuoden tulo- ja menoarvion rajoissa on tehty erilaisia tutkimuksia, ohjauksia ja selvityksiä ja niistä aiheutuvia kustannuksia on korvattu myös muilta kuin laista ilmeneviltä osin kaikkien ammatinvalinnanohjauksen asiakkaiden osalta.

Koska samankaltaisia tutkimus-, ohjaus- ja selvitystoimenpiteitä koskevat säännökset ovat osittain laissa ja osittain asetuksessa ei tilannetta voida pitää säädösteknisesti tyydyttävänä. Tilanne on myös normihierarkisesti epätydyttävä kustannusten korvausten perustuessa toisaalta lakiin ja toisaalta varsin väljällä tavalla asetukseen ja vuosittaisiin tulo- ja menoarviointeihin. Näiden seikkojen vuoksi ehdotetaan tilannetta selkiytettäväksi ottamalla lain 2 §:n uudeksi 2 momentiksi yleissäännös, jossa todetaan, että ammatinvalinnanohjausta hoitavalla

viranomaisella on mahdollisuus tarvittaessa osoittaa ohjattava terveydellisiin ja muihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Lisäksi ehdotetaan että kustannusten korvaamista koskeva 2 §:n 3 momentti, joka 2 momentin lisäämisen vuoksi siirtyisi 4 momentiksi, laajennetaan koskemaan kaikkien ohjattavien sekä 2 että 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan osallistumisesta aiheutuvia kustannuksia. Säännökseen tehtäisiin myös lisäys, että kulut korvattaisiin valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaan. Vastaavasti lain nykyinen valtuutussäännös, 11 §:n 2 momentti esitetään kumottavaksi riittämättömänä ja edellä ehdotetun muutoksen johdosta tarpeettomana.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ammatinvalinnanohjauksesta 22 päivänä tammikuuta 1960 annetun lain (43/60) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa laissa (395/89), sekä

muutetaan 2 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat 13 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa laissa (403/64), sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Edellä 1 momentin 2—4 kohdissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on mahdollisuus tarvittaessa osoittaa ohjattava terveydellisiin ja muihin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on mahdollisuus tarvittaessa osoittaa ohjattava työministeriön määräämän laitoksen tutkittavaksi ja ohjattavaksi. Tässä tarkoitettulle laitokselle voidaan myöntää kysymyksessä

olevasta toiminnasta aiheutuvien menojen korvauksena valtionapua valtioneuvoston erikseen vahvistamien perusteiden mukaan.

Ohjattavan osallistuessa 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin ja selvityksiin tai 3 momentissa tarkoitettuun tutkimukseen ja ohjaukseen korvataan tästä aiheutuvat kustannukset valtion varoista valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1990.

Helsingissä 16 päivänä helmikuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Työministeri *Matti Puhakka*

Laki

ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ammatinvalinnanohjauksesta 22 päivänä tammikuuta 1960 annetun lain (43/60) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa laissa (395/89), sekä

muutetaan 2 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat 13 päivänä heinäkuuta 1964 annetussa laissa (403/64), sekä

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on oikeus tarvittaessa osoittaa *invalidi tai muu vajaatyökykyinen* ohjattava työvoima-asioita hoitavan ministeriön määräämän laitoksen tutkittavaksi ja ohjattavaksi. Tässä tarkoitettulle laitokselle voidaan myöntää kysymyksessä olevasta toiminnasta aiheutuvien menojen korvauksena valtionapua valtioneuvoston erikseen vahvistamien perusteiden mukaan.

Invalidiin tai muun vajaatyökykyisen osallistuessa edellisessä momentissa tarkoitettuun tutkimukseen ja ohjaukseen, korvataan *hänelle* tästä aiheutuvat *matka-, majoitus- ja ruokailu-* kustannukset valtion varoista.

Edellä 1 momentin 2—4 kohdissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on mahdollisuus tarvittaessa osoittaa ohjattava työministeriön määräämän laitoksen tutkittavaksi ja ohjattavaksi. Tässä tarkoitettulle laitokselle voidaan myöntää kysymyksessä olevasta toiminnasta aiheutuvien menojen korvauksena valtionapua valtioneuvoston erikseen vahvistamien perusteiden mukaan.

Ammatinvalinnanohjausta hoitavalla viranomaisella on *mahdollisuus* tarvittaessa osoittaa ohjattava *työministeriön* määräämän laitoksen tutkittavaksi ja ohjattavaksi. Tässä tarkoitettulle laitokselle voidaan myöntää kysymyksessä olevasta toiminnasta aiheutuvien menojen korvauksena valtionapua valtioneuvoston erikseen vahvistamien perusteiden mukaan.

Ohjattavan osallistuessa 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin ja selvityksiin tai 3 momentissa tarkoitettuun tutkimukseen ja ohjaukseen korvataan tästä aiheutuvat kustannukset valtion varoista valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti.

11 §

Ohjattavalle tämän lain nojalla maksettavien korvausten perusteet määrää valtioneuvosto.

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990.